

Om bruk av tapsabsorberende evne ved utsatt skatt i solvensberegningen

1. Innledning og bakgrunn

Det følger av Solvens II-forskriften § 8 (1) at solvenskravet etter standardmetoden skal utgjøre summen av

- kapitalkravene for skadeforsikringsrisiko, livsforsikringsrisiko, helseforsikringsrisiko, markedsrisiko og motpartsrisiko,
- kapitalkravet for risikoen knyttet til immaterielle eiendeler,
- kapitalkravet for operasjonell risiko og
- justeringen for den tapsabsorberende evnen til forsikringstekniske avsetninger, herunder fremtidig overskuddstildeling, og *utsatt skatt*.

Det er omfattende analyse- og dokumentasjonskrav for å anvende tapsabsorberende evne ved utsatt skatt i solvensberegningen. Finanstilsynet har erfart at forsikringsforetakene oppfyller disse kravene i ulik grad. I avsnitt 2 av dette brevet oppsummerer vi de viktigste regulatoriske kravene for å anvende tapsabsorberende evne ved utsatt skatt i solvensberegningen. Basert på erfaringer fra foretakenes praksis, gis det også en nærmere omtale av krav til sannsynliggjøring av fremtidig inntekt ved teoretisk eiendel ved utsatt skatt i avsnitt 3. I avsnitt 4 oppsummerer vi hvilke forventninger Finanstilsynet har til forsikringsforetakene.

2. Regelverk for bruk av tapsabsorberende evne ved utsatt skatt

Bruk av tapsabsorberende evne ved utsatt skatt er regulert i Solvens II-forskriften § 8 om standardmetode for beregning av solvenskapitalkravet¹, kommisjonsforordning (EU) 2015/35 (heretter "kommisjonsforordningen") artikkel 207 og EIOPAs retningslinjer for tapsabsorberende evne av tekniske avsetninger og utsatt skatt (EIOPA guidelines on the loss-absorbing capacity of technical provisions and deferred taxes, heretter "retningslinjene").

Utgangspunktet for anvendelsen av den tapsabsorberende evnen ved utsatt skatt er endringen i verdien av utsatt skatt som følger av et antatt momentant tap ("tapshendelsen") lik summen av følgende størrelser, jf. kommisjonsforordningen om Solvens II artikkel 207 nr. 1:

- basiskravet til solvenskapital
- justeringen for tapsabsorberende evne av tekniske avsetninger
- kapitalkravet for operasjonell risiko

¹ Ved bruk av intern modell er det regulert i Solvens II-forskriften § 10

Justeringen for tapsabsorberende evne av tekniske avsetninger er bare relevant for livsforsikringsforetakene.

Dersom tapsscenarioet gitt ved kommisjonsforordningen artikkel 207 nr. 1 medfører en endring i verdien av forsikringsforetakets utsatte skatt som er større enn foretakets (netto) forpliktelser ved utsatt skatt i Solvens II-balansen før tapshendelsen, vil foretaket etter tapshendelsen ha en teoretisk eiendel ved utsatt skatt i denne balansen. Imidlertid vil den teoretiske eiendelen ved utsatt skatt etter tapshendelsen ikke automatisk komme til fradrag ved beregningen av solvenskapitalkravet.

For å kunne anvende den teoretiske eiendelen ved utsatt skatt etter tapshendelsen, må forsikringsforetaket kunne dokumentere overfor tilsynsmyndigheten at det er sannsynlig at foretaket vil oppnå skattepliktige overskudd i løpet av de nærmeste årene som er tilstrekkelige til å kunne dra nytte av den oppståtte teoretiske eiendelen ved utsatt skatt (etter tapshendelsen), jfr. EIOPA retningslinje 12 Innregning basert på fremtidig overskudd (Recognition based on future profits).

Finanstilsynet viser også til skatteloven §2-38 om skattefritak for selskaper for inntekt på aksjer og andre eierandeler, som begrenser skattefordeler ved aksjetap og som bør hensyntas ved beregning av foretakets utsatt skatt etter tapshendelsen.

Vurderinger av sannsynlighet for fortsatt drift

Dersom foretaket etter en tapshendelse vil komme i brudd med noen av kapitalkravene, må det gjøres en vurdering av sannsynligheten for fortsatt drift. Foretakene vil da omfattes av finansforetaksloven § 14-14 samt Solvens II-forskriften kapittel 8. Dette må hensyntas i foretakets beregning og dokumentasjon av tapsabsorberende evne ved utsatt skatt, siden videre drift er en forutsetning for å kunne oppnå et skattepliktig overskudd i fremtiden. Alle forutsetninger som legges til grunn må være transparente og realistiske, for å sikre at de gjenspeiler foretakets faktiske situasjon etter en tapshendelse.

Unngå dobbelttelling

EIOPA retningslinje 11 Unngåelse av dobbelttelling (Avoidance of double counting) påpeker at skatteforpliktelser og fremtidig skattbar inntekt brukt til å rettferdiggjøre utsatt skatt i solvensbalansen, ikke også kan brukes til å rettferdiggjøre den teoretiske eiendelen ved utsatt skatt etter en tapshendelse.

Vurdering av fremtidig skattepliktig inntekt

Ved dokumentasjon av fremtidig skattepliktig inntekt etter en tapshendelse skal foretaket ta hensyn til følgende forhold, jf. kommisjonsforordningen artikkel 207 nr. 2a):

- Størrelsen på tapshendelsen og hvordan denne vil påvirke foretakets nåværende og fremtidige finansielle stilling, samt prisingen av forsikringsprodukter, lønnsomheten i markedet, etterspørselen etter forsikringer, (tilgjengelige) gjenforsikringsdekninger og andre makroøkonomiske variabler
- Den økte usikkerheten knyttet til fremtidig overskudd som følge av tapshendelsen, samt økt grad av usikkerhet knyttet til fremtidig skattepliktig overskudd etter tapshendelsen som følge av at framskrivingsperioden (prognosehorisonten) blir forskjøvet i tid
- Eventuelle tidsbegrensninger i foreliggende regelverk når det gjelder bruk av fremførbart ikke utnyttet skattemessig underskudd eller ikke utnyttet skattefradrag

I dokumentasjonen av sannsynlig fremtidig overskudd skal forsikringsforetaket ikke anvende antakelser som er mer optimistiske enn dem som anvendes ved verdsettelsen og utnyttelsen av eiendeler ved utsatt skatt i samsvar med kommisjonsforordningen artikkel 15, jf. artikkel 207 nr. 2b).

I dokumentasjonen av at det vil kunne oppnå tilstrekkelig overskudd til å dra nytte av den teoretiske eiendelen ved utsatt skatt, skal forsikringsforetaket videre benytte antakelser som tilfredsstillende følgende betingelser, jf. kommisjonsforordningen artikkel 207 nr. 2c):

- Det er ikke anledning til å forutsette nysalg av forsikringer utover de forutsetninger som allerede er lagt til grunn for foretakets ordinære forretningsplaner (bokstav (a))
- Det er ikke anledning til å hensynta nysalg av forsikringer utover tidshorisonten for foretakets ordinære forretningsplaner, og heller ikke utover en horisont på maksimalt fem år (bokstav (b))
- Det er ikke anledning til å legge til grunn en avkastning utover den som kan avledes av den risikofrie rentekurven slik denne fremstår etter tapshendelsen, med mindre foretaket kan fremlegge pålitelig dokumentasjon på at en meravkastning (utover det som følger av den forannevnte rentekurven) er sannsynlig (bokstav (c))
- Dersom det fastsettes en tidshorisont for generering av overskudd fra ny virksomhet som strekker seg utover tidshorisonten for forsikringsforetakets ordinære forretningsplaner, skal det fastsettes en endelig tidshorisont og i tillegg benyttes en avkortning av overskuddet fra den nye virksomheten for årene som strekker seg utover den opprinnelige tidshorisonten. Jo lengre inn i framskrivingsperioden overskuddet fra ny virksomhet forventes å bli generert, desto mer skal avkortningen økes (bokstav (d)).

Fremtidige ledelsestiltak

Det fremgår av kommisjonsforordningen artikkel 207 nr. 2d) at et forsikringsforetak kan legge til grunn at fremtidige ledelsestiltak vil bli gjennomført etter en tapshendelse. Det forutsettes i så fall at bestemmelsene fastsatt i kommisjonsforordningen artikkel 23 er overholdt. Bestemmelsene er omfattende og dekker en rekke forhold. I tillegg til å være realistiske skal forutsetningene om fremtidige ledelsestiltak dekke bl.a. følgende forhold:

- En sammenlikning av forventede fremtidige ledelsestiltak med foretakets tidligere ledelsestiltak
- En sammenlikning av de fremtidige ledelsestiltakene med ledelsestiltak som er tatt hensyn til i nåværende og tidligere beregninger av beste estimat
- En vurdering av innvirkningen som endringer i forutsetningene om framtidige ledelsestiltak vil ha på verdien av de tekniske avsetningene

Videre stilles det krav om utarbeiding av en omfattende plan for gjennomføringen av fremtidige ledelsestiltak. Planen skal blant annet inneholde en identifisering av både relevante ledelsestiltak og de særlige omstendigheter der det forventes at foretaket gjennomfører tiltakene (eventuelt ikke kan gjennomføre tiltakene) samt opplysninger om i hvilken rekkefølge de fremtidige ledelsestiltakene vil bli gjennomført.

3. Nærmere om krav til sannsynliggjøring av fremtidig inntekt ved teoretisk eiendel

Finanstilsynet har ved flere anledninger observert svakheter ved tapsscenarioet og det påfølgende scenarioet for fremtidig inntjening som skal rettferdiggjøre bruk av tabsabsorberende evne ved utsatt skatt i flere foretak. Vi vil påpeke at en tapshendelse her er en meget alvorlig 200-års tapshendelse hvor foretaket må vurdere om betingelsene for fortsatt drift er oppfylt. I tilsynsvirksomheten har Finanstilsynet stilt spørsmål knyttet til foretakenes forutsetninger og hvorvidt forutsetningene er for optimistiske gitt tapshendelsen. Dette gjelder for eksempel antakelser om produkters lønnsomhet, markedsandeler, pris på gjenforsikring, planlagt vekst eller premievolum, økninger i andre uspesifiserte forsikringsinntekter og kapitalkostnader. Nedenfor redegjøres det derfor for krav til sannsynliggjøring av fremtidig inntekt ved teoretisk eiendel ved utsatt skatt som følge av en tapshendelse.

Krav til sannsynliggjøring og dokumentasjon

Forsikringsforetak som begrunner bruk av tapsabsorberende evne ved utsatt skatt med teoretiske eiendeler etter tapshendelsen, må sannsynliggjøre og dokumentere at det vil foreligge et fremtidig skattepliktig overskudd som den teoretiske eiendelen ved utsatt skatt kan føres mot, jf. beskrivelsen av regelverket ovenfor.

Analysen skal gjennomføres basert på en framskrivning av fremtidige resultater gitt tapshendelsen. Siden den anvendte tapsabsorberende evnen ved utsatt skatt direkte påvirker foretakenes soliditet, og samtidig er forbundet med en vesentlig grad av usikkerhet, stilles det strenge krav til analysen. Det er krevende å analysere hvordan forsikringsforetakets fremtidige overskudd påvirkes av en tapshendelse, siden hendelsen forventes å ramme store deler av foretakets virksomhet. Det er også rimelig å anta at foretakets evne til å generere overskudd vil påvirkes av at tapshendelsen vil medføre en lavere solvenskapitaldekning, for eksempel gjennom økte kostnader ved innhenting av kapital, økte priser på gjenforsikring, betydelig kundeavgang og reduserte muligheter til å gjennomføre større omstillingsprosjekter.

Utgangspunktet for analysen vil være framskrivningene som ledelsen anvender i sine finansielle planer. Det er ikke tilstrekkelig kun å legge til grunn framskrivninger av Solvens II-balansen. Foretaket må også ta hensyn til finansregnskapets balanse og effekter fra skatteregnskapet (ulike verdivurderinger i skatteregnskap, finansregnskap og Solvens II).

Det følger av EIOPA retningslinje 7 Verdsattelsesprinsipper og -metoder (Valuation principles and approaches) at foretak skal beregne tapsabsorberende evne av utsatt skatt ved å utsette Solvens II-balansen for tapshendelsen og bestemme konsekvensene for foretakets skatteposisjon. Tapsabsorberende evne skal beregnes på bakgrunn av de midlertidige forskjellene mellom Solvens II-balansen og de tilsvarende tallene i skatteregnskapet.

Alle forutsetninger som ligger til grunn for framskrivningene, må være transparente og robuste for å sikre at de gjenspeiler det aktuelle foretakets reelle situasjon etter en tapshendelse. Foretaket må ta hensyn til spesifikke elementer ved egen forretningsplan, f.eks. premievolum, vekst, kundeavgang, skadeprosent, kostnadsprosent, tilgang til og pris på reassuranse, overdragelse eller salg av forsikringsporteføljer osv. Videre må foretaket sikre at fremtidig overskudd ikke telles dobbelt i framskrivningene. Et eksempel på en dobbelttelling vil være hvis samme fremtidige overskudd brukes til å rettferdiggjøre en posisjon med utsatt skatt i solvensbalansen (aktiva) og samtidig til å begrunne en innregning av tapsabsorberende evne ved utsatt skatt etter en tapshendelse.

Det vil oppstå usikkerhet i framskrivningene fordi forutsetningene kan avvike fra faktisk utvikling, og forventet fremtidig skattbar inntekt etter en tapshendelse kan bli annerledes enn anslaget i finansiell plan. Lengden på framskrivningshorisonten påvirker også usikkerheten i resultatene, idet usikkerheten øker med lengden på horisonten.

Foretaket må redegjøre for hvordan usikkerheten er hensyntatt (spesielt i lys av mulige ledelsestiltak) samt begrunne hvorfor de valgte parametere er hensiktsmessige og realistiske etter en tapshendelse. Foretak kan ta hensyn til usikkerheten for eksempel ved å benytte avkortninger i sentrale antagelser for framskrivningen.

Finanstilsynet anser et scenario hvor tapshendelse ikke påvirker foretakets lønnsomhet, planlagt vekst, avgang eller reassuranse som svært lite realistisk. Foretaket må sammenligne anvendte parametere/antagelser med faktiske oppnådde størrelser i de siste årene. Realiserte resultater som er lavere enn tidligere framskrivninger, tilsier at foretaket heretter legger til grunn mer konservative estimater.

Det bør også gjennomføres sensitivitetsanalyser som evaluerer hvor følsomme framskrivningene vil være for justeringer de sentrale parameterne som har størst effekt på resultatene/solvensen. Hvis det er stor usikkerhet i framskrivningene, kan foretak med fordel lage flere scenarioer for tapshendelsen og hvordan den påvirker fremtidig inntjening.

Forsikringsforetak med svekket finansiell stilling bør vise forsiktighet ved bruk av tapsabsorberende evne av utsatt skatt ved beregning av solvenskapitalkravet. Foretak med negative resultater i to år på rad eller mer bør begrense bruk av tapsabsorberende evne av utsatt skatt til netto forpliktelser ved utsatt skatt i Solvens II-balansen.

4. Finanstilsynets forventninger til forsikringsforetakene

Finanstilsynet legger til grunn at forsikringsforetak som anvender tapsabsorberende evne av utsatt i solvensberegningen, oppfyller analyse- og dokumentasjonskravene som følger av regelverket, jf. avsnitt 2 og 3 i dette brevet. Vi forventer at disse foretakene gjennomgår egne rutiner og praksis for utarbeidelse av analyser for å sikre dette.

Forsikringsforetak som ikke anvender tapsabsorberende evne ved utsatt skatt i solvensberegningen, er ikke underlagt disse kravene til dokumentasjon. Finanstilsynet viser her til EIOPA's retningslinje 13 Lettelse der utarbeidelse av nødvendig dokumentasjon er byrdefull (Relief where demonstration of eligibility is burdensome).

Rapportering i RSR og SFCR

Analyser knyttet til teoretisk eiendel ved utsatt skatt og sannsynliggjøring av tilstrekkelig fremtidig skattbart overskudd slik at foretaket kan gjøre gjeldende en teoretisk eiendel ved utsatt skatt etter en tapshendelse, skal dokumenteres i den regelmessige rapporteringen til Finanstilsynet (RSR), jf. kommisjonsforordningen artikkel 311 nr. 2d). Foretak som nå ikke rapporterer tapsabsorberende evne ved utsatt skatt i overensstemmelse med kommisjonsforordningen artikkel 311 2d), må gjøre dette senest i rapporteringen til Finanstilsynet for 2025.

Anvendelse av tapsabsorberende evne ved utsatt skatt skal også omtales i den offentlige rapporten om solvens og finansiell stilling (SFCR), jf. kommisjonsforordningen artikkel 297 nr. 2i).

For Finanstilsynet

Linn Therese Jørgensen
Seksjonsleder

Bjørn From
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.